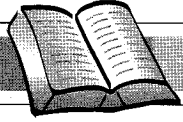

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Hiskia

'En hij (= Hiskia) deed dat recht was in de ogen des HEEREN'.

2 Kronieken 29:2a.

Wie had dat gedacht te zullen lezen over Hiskia, een zoon van Achaz! Dat zat er naar de mens gesproken toch helemaal niet in. Kennen we Achaz niet als één van de meest goddeloze koningen van Juda? Hij deed werkelijk alles om de Heere te tergen; hij brandde zelfs zijn zonen in het vuur. Achaz, één en al goddeloosheid.

In 't gezin van deze koning wordt Hiskia geboren en daar groeit hij op. Dan is er voor zo'n kind toch eigenlijk geen verwachting? Als de ouders afwijken van de dienst des HEEREN, gaan de kinderen dan vanzelf niet op 't zelfde doelpad voort? Wie is je vader? Achaz! Zullen we nog een stap verder gaan: wie is je vader? Adam! Wie Achaz zegt, zegt Adam; wie Adam zegt, die zegt zonde en wie zonde zegt, die zegt dood. Dood door de misdaden en de zonden.

En hoor dan nog eens: 'Hij deed dat recht was in de ogen des HEEREN'. Opvallend, opmerkelijk. Want dat is maar geen getuigenis van een mens, maar van de Heilige Geest. Hiskia, een kind van God. Dát is nu de openbaring van Gods ontfermende liefde. Dát is om Gods welbehagen in Christus Jezus. In Hem kan God weer te doen hebben met zondaren uit 't menselijk geslacht, ook al zijn dat zonen van Achaz, kinderen van Adam. Daarom laat het Woord het licht vallen op Hem, Die 't verlorene zoekt, op Jezus. Die zoekt in een zondige wereld, in een afgodisch huisgezin. Hij zoekt, niet uit verdienste, maar uit genade. Daarin

komt Gods eer tot uitdrukking. En daar gaat 't om, ook bij Hiskia. Wat blijkt dat de Heere nog met Juda te doen wil hebben. Hij geeft 't volk een koning in Zijn gunst.

Hoe lankmoedig is God. In de goddeloze wereld nochtans de openbaring van Zijn genade, een getuige van Christus. Hiskia, nog een keer geboren, wederom geboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.

Staat u, sta jij, staan wij, zo ook in de wereld van vandaag? Zijn we een voorbeeld voor de buitenwereld van liefde en vrede? Vrezen we God en hebben we Jezus hartelijk lief? Klagen we ons aan bij God vanwege onze schuld en zonde en hangen we, in de diepte van ons zondaar-zijn, niettemin af van Gods genade? Daarvan moest Hiskia het ook hebben en daarvan heeft hij het gekregen ook. God is de God van het verbond en Hij is dat tot in het late nageslacht. God zorgt voor de voortgang van Zijn Kerk. Koning Jezus kan niet zonder onderdanen zijn.

Hiskia deed dat recht was in de ogen des HEEREN. Dat houdt wat in. Weet u wat? Iemand die recht doet, zoals Hiskia, heeft geleerd dat hij vanuit zichzelf niet recht is voor God. Ons hart neigt zich tot kromme wegen, wegen van God af. Wat is en blijft het werk van de Heilige Geest nodig. Want Hij werkt in het hart in het spoor van het Woord, daar gaan we dat kromme in ons leven belijden; wat geeft dat in het leven verdriet en wat is dat alles een

bewijs van schuld, schuld voor God. Hiskia heeft geweten wie z'n vader Achaz was, want hij kende zichzelf. Wie recht doet in de ogen des HEEREN, die heeft beleden: 'Heere, ik doe niet wat recht is'. Principieel is er geen onderscheid tussen vader en kind.

Maar God! Wie daaruit leeft, krijgt God lief in al Zijn deugden, in Zijn barmhartigheid, maar niet minder in Zijn rechtvaardigheid. Dan bent u eerlijk (gemaakt) voor God. Hoor de roep om een Zaligmaker voor uw verzonddigde leven. Wat een wonder, dat er een Zaligmaker is, dat Jezus er is.

Hiskia draagt zo'n rijke boodschap mee in zijn naam, want die betekent: mijn sterkte is Jehova. Sterkte uit Hem, de Zoon van God, Die moest klagen: 'Mijn kracht is verdroogd als een potscherf en Mijn tong kleeft aan Mijn gehemelte en Gij legt Mij in het stof des doods'. Maar deed Jezus juist niet alles wat recht was in de ogen des HEEREN? Inderdaad! Maar juist daarom was er voor Hem geen plaats. Zo daalde Hij af in de diepten van de dood. Schijnbaar machteloos, niettemin de eeuwige God, de Held der hulp. Hij bracht recht en gerechtigheid aan voor God, als Borg voor allen, die geloven in Hem. En wie uit Hem

Inhoud

Meditatie: Hiskia	1
Geen groter zonde	2
Een nieuwe bijbelvertaling	3
De strik ontkomen (3)	5
Uit de bibliotheek	7
Kerknieuws	8
Berichten	10
Preekbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

*****

Administratie en betalingen van **abonnementen**, adreswijzigingen, predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

*****

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@rdnet.nl

*****

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*****

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:

Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

*****

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

bediend wordt, zal ervaren: Mijn sterkte is Jehova! Wat een zegen! In zo'n omgeving, in een goddeloze wereld, nochtans: God, de HEERE. Aangevochten en tegengestaan, maar

begenadigd en bekrachtigd om te betuigen: 'Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is'.

Rheden,

ds. R. Kattenberg.

Geen groter zonde...

Twee teksten

De twee teksten staan direct na elkaar in Gods Woord – en schijnen elkaar tegen te spreken. We doelen nu op Spreuken 26:4 en 5, waar wij lezen: *'Antwoord de zot naar zijn dwaasheid niet, opdat gij ook hem niet gelijk wordt. Antwoord de zot naar zijn dwaasheid, opdat hij in zijn ogen niet wijs zij'*. Hoe zijn die twee schriftplaatsen met elkaar in overeenstemming te brengen? Eén ding is wel zeker: de schijnbare tegenstrijdigheid is *opzettelijk* zo aangebracht; anders zouden de teksten niet direct na elkaar staan. Om te beginnen moeten we goed bedenken dat het bijbelse woord dwaasheid een bredere betekenis heeft dan bij ons het geval is. Dwaasheid is in de Schrift vaak hetzelfde als goddeloosheid, terwijl wijsheid dikwijls godvruchtigheid betekent. Is de vreze des HEEREN niet het beginsel der wijsheid? En zegt juist de dwaas niet in zijn hart: 'Er is geen God'?

Het is jammer dat Johannes Polyander, hoogleraar in de zeventiende eeuw aan de Universiteit van Leiden, in zijn mooie boek *Schijnbaar tegenstrijdige Schriftuurplaatsen verklaard* (1621) geen passage aan deze twee teksten uit het Spreukenboek heeft gewijd. Toch ligt de sleutel tot het verstaan van deze schriftwoorden eigenlijk al in de tweede helft van de verzen zelf. Kennelijk kunnen wij een 'zot' op zulk een manier van repliek dienen, dat wij hem *gelijk worden*. Volgens kanttekening 6 gebeurt dat, als we ons in ons antwoord verlagen tot dezelfde 'smaadwoorden, lasteringen, valse redenen en bespottingen' die de dwaas heeft gebruikt, en zodoende ons laten meeslepen in 'onbehoorlijke passieën'. U kent dat wel: het ene woord lokt dan het andere uit en het gesprek ontardt in een ordinaire scheldpartij. Hoe moet het dan? De sleutel ligt in het tweede deel van vers 5: wij moeten de zot zó antwoorden, dat hij *in zijn ogen niet wijs zij*. Volgens de kanttekenaar wil

dat zeggen dat we iemands dwaze woorden met 'goede vaste grond' moeten bestraffen en wederleggen. Geven we hem helemaal geen antwoord, dan zal hij in zijn waanwijsheid denken dat hij het laatste woord en dáárom gelijk heeft. Overigens leert de Schrift ons ook dat het soms nodig is de dwaas helemaal geen antwoord te geven. Onze slotsom moet wel zijn dat het omgaan met mensen van dag tot dag veel wijsheid, voorzichtigheid en tact vereist. We mogen niet spreken waar we moeten zwijgen en we mogen niet zwijgen waar we moeten spreken. En áls we spreken, moeten we weten hoe we hebben te spreken.

Een jaarverslag

Wat me tot deze ontboezemingen brengt? Op mijn bureau ligt al een heel poosje het Jaarverslag 2003 van de Bond tegen het vloeken. Een paar dingen vallen in dit jaarverslag op. In de eerste plaats de grote rol die de *media* spelen in het misbruik van Gods Naam. Met het grootste gemak rollen de vloeken door de ether. Bepaalde omroepen springen er ook duidelijk uit. Onze overheid heeft grote zorg om luchtverontreiniging en milieuvervuiling. Daar is niets op tegen, hoewel men soms wel wat lijkt door te slaan. Menige boer weet daarvan mee te praten. Het zou een goede zaak zijn als onze overheid, die toch – of zij dit nu erkent of niet – Gods dienares is, even veel zorg zou betonen voor de geestelijke vervuiling die ons volk infecteert via de media. Maar het moet wel heel bont worden, wil men hier thuis geven. Vuurbang is men alleen al van de gedachte aan censuur en beknotting van de vrijheid van meningsuiting. Het ontbreekt daarbij niet aan figuren die graag kijken hoever zij kunnen gaan in het provoceren, honen, schelden en kwetsen en daarbij ook nadrukkelijk het recht voor zich opeisen Gods Naam te misbruiken. Wel is er sinds kort een zogenaamde

‘vloekmonitor’ van start gegaan. Opinieonderzoek van TNS NIPO heeft aan het licht gebracht dat 72 procent van de Nederlanders vindt dat het aantal vloeken en andere grove taaluitingen op tv teruggedrongen moet worden. Door de vloekmonitor wordt voor het eerst structureel gemeten hoeveel er wordt gevloekt in tv-programma’s. Gedurende één week per kwartaal wordt de meting uitgevoerd. Er zijn aanwijzingen dat het aantal vloeken iets is afgenomen. Overigens zou ik iemand die erom bekend staat dat hij regelmatig zwaar vloekt, niet in mijn gezin willen toelaten. Ik zou ook niet willen proberen, binnen mijn gezin met zo iemand ‘verantwoord om te gaan’. Waarom zouden we dan wél de tv een plekje geven in ons gezin? Wie hem niet heeft, moet hem niet nemen en wie hem wel heeft, moet hem zo spoedig mogelijk de deur uit doen. Overigens moeten we goed beseffen dat de mogelijkheid om via de pc of de laptop alle tv-programma’s binnen te halen, steeds eenvoudiger wordt. Dit maakt de taak van de ouders in het gezin en van de ambtsdragers op huisbezoek er niet gemakkelijker op!

Wat mij verder bij het doorbladeren van het jaarverslag van de Bond tegen het vloeken opviel, is het gemak waarmee men – zeer beleefd gestelde – protesten tegen het misbruik van Gods Naam onbeantwoord laat. Men doet in het openbaar soms zelfs wat spottend over de Bond en haar werk, alsof het een groepje muggenzifters zou betreffen, niet meer van deze tijd. Soms ziet men in een protest of in een poster op een station aanleiding nog erger te vloeken, een verschijnsel dat zich ook in de praktijk van alledag voordoet.

Goed werk

De Bond tegen het vloeken doet een moeilijk, maar goed werk. Men kan van mening verschillen over de vraag of de middelen die worden aangewend om het vloeken in onze maatschappij tegen te gaan, altijd even gelukkig gekozen zijn. Persoonlijk zou ik dat soms wel eens anders hebben gewild. Maar dat neemt niet weg dat de Bond ons aller hartelijke steun verdient. Overigens is het natuurlijk niet zo dat wij met het overmaken van een financiële bijdrage voor de Bond tegen het vloeken aan de opdracht van het derde gebod van de wet des Heeren hebben voldaan. Ieder heeft ook een persoonlijke taak in zijn eigen omgeving. En wat kan dat moeilijk zijn...

Toen ik afgelopen zomer op een stil station ergens in ons land een jonge man verschrikkelijk hoorde vloeken omdat de kaartjesautomaat niet deed wat hij wilde, vroeg ik hem of hij in God geloofde. Verbaasde ogen. ‘Nee, hoezo?’ ‘Waarom gebruik je Zijn Naam dan?’ ‘Doe ik dat dan?’ ‘Jazeker...’. ‘Nou, dat moet ik toch zeker zelf weten?’ Daar sta je dan, als dominee van de Gereformeerde Gemeenten. Hoe nu verder? De jongen had haast. ‘Je moet dat niet doen, joh...’. ‘Maak ik zelf wel uit’. Toen zei ik: ‘Je doet er mensen zeer mee’. Hij keek me even aan. ‘U ook?’ ‘Ja, mij ook’. ‘Dat had ik al gedacht’. En weg was hij. De gedachte dat hij mij mogelijk had bezeerd, raakte hem een ietsje meer dan het feit dat hij Gods Naam had misbruikt.

Er gingen een paar dingen door me heen toen zijn trein wegreed. Het was een brutale knaap, echt mondig en van deze tijd, maar verder helemaal geen onaardige jongen eigenlijk. Een open blik. Ik zou hem wel nooit meer zien. Samen reisden we naar de eeuwigheid. Hoe komt het toch dat sommige dingen zo veel gemakkelijker over mijn lippen komen op de preekstoel voor een paar honderd mensen, dan tegen

één zo’n jongen? Wat leef ik toch beschermd als dominee... Wat hebben velen uit onze gemeenten het elke dag moeilijk als ze in een sfeer verkeren waarin Gods Naam honderd keer per dag wordt misbruikt, als stopwoord of als bewuste godslastering. Wat is er een wijsheid nodig om te spreken en om te zwijgen! Antwoord de zot naar zijn dwaasheid niet... Antwoord de zot naar zijn dwaasheid.

Het vloekt!

Zoals we wel eens zeggen: het regent, zo zouden we van de Nederlandse samenleving wel moeten zeggen: het vloekt... Als er iets van de tere en oprechte vreze des Heeren in onze harten mag zijn, zullen we aan vloeken nooit wennen. Zegt ons Troostboek niet in Zondag 35 dat er geen groter zonde is, noch die God meer vertoornt, dan de lastering van Zijn Naam? En vergeten we het toch niet: er wordt in de wereld gevloekt, maar er kan ook in de kerk gevloekt worden. Wat kunnen wij Zijn Naam misbruiken, zelfs op onze knieën...

Capelle aan den IJssel

ds. A. Moerkerken

Een nieuwe bijbelvertaling

(vervolg)

Het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) is blij. De verkoop van de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) loopt boven verwachting goed; tienduizenden zijn er al over de toonbank gegaan. Past het dan wel om kritiek te hebben, vraagt iemand. Wees liever blij met de enorme inspanningen om de Bijbel verstaanbaar te maken in deze tijd. Wat ons te doen staat, is eerlijk toetsen. Eerlijk, omdat het over het Woord van de levende God gaat.

De Statenvertaling is een vertaling. De NBV ook. Wel, zeggen sommigen, dan kun je ze beide gebruiken. Als de Statenvertaling moeilijk is, pak je de NBV erbij. Daar heeft het NBG ook aan gedacht: in een speciale paralleleditie staan Statenvertaling en NBV naast elkaar. Nu ja, de editie telt inderdaad twee kolommen, maar

door een slordige lay-out staan de bijbelverzen niet naast elkaar. Blijft staan dat deze paralleleditie in elk geval een grote stap vooruit is vergeleken met de paralleleditie van de Statenvertaling en Het Boek. Het Boek brengt bijbellezers zonder meer op een dwaalspoor. Het is niet eens een vertaling, maar een vrije vertolking van de Schrift die ons op een aangrijpende wijze doet afdwalen van Gods Woord. Het Boek hoort in onze gezinnen beslist niet thuis. Maar dat terzijde. We schrijven nu over de NBV.

Schriftkritisch

De NBV is zonder meer een vrucht van de moderne bijbelwetenschap. Het Nederlands Bijbelgenootschap is misschien niet blij zijn met zo’n uitspraak, die lezers uit de gereformeerde gezindte afschrikt. Toch is het niet anders. Laten we eens kijken

naar de inleidingen op de bijbelboeken.

Voorin de Statenvertaling staat een opdracht van de Staten-Generaal die de moeite van het lezen waard is. De Staten geven hierin kernachtig weer hoe ze de Bijbel zagen, namelijk als "Gods heilig Woord", waarin het God "genadiglijk geliefd heeft Zijn leer en godsdienst door ingeving des Heiligen Geestes te openbaren". Hoe leeg steekt hierbij de inleiding op de NBV af. Deze begint met de zin: "De bijbel is een bundeling van een groot aantal boeken uit het oude Israël, het antieke jodendom en het vroege christendom". Geen woord over Gods openbaring, geen woord over de inspiratie. We lezen alleen dat "voor joden en christenen" de bijbel een heilig boek is dat "voor hen persoonlijk grote betekenis heeft".

Hoe treffend spreken de Statenvertalers in de inleiding op het Nieuwe Testament over de Persoon en het werk van de Middelaar, over Zijn Godheid, Zijn ambten, Zijn verzoenend lijden en sterven. Leggen we daarnaast de NBV, dan valt opnieuw de leegte op. Christenen geloven volgens de NBV dat met de komst van Jezus "de geschiedenis een keer heeft genomen en God een nieuwe relatie met de mensheid is aangegaan".

De inleidingen op de afzonderlijke bijbelboeken ademen allemaal de geest van de moderne historisch-kritische bijbeluitleg. Of er in Genesis tot Deuteronomium één woord van Mozes te lezen is, blijft volledig in de mist. De boeken worden "aan Mozes toegeschreven". Het boek Ruth wordt geprezen als een "meesterwerk van Hebreeuwse vertelkunst". Hoeveel dieper gaat de inleiding op het boek Ruth in de Statenvertaling. Daarin lezen we dat de geschiedenis van Ruth een "spiegel is van Gods onbegrijpelijke genade en een voorbeeld van de roeping der heidenen tot de gemeenschap van onze Heere Christus". Met andere woorden, zeggen onze Statenvertalers, wie wil weten hoe een zondaar tot Christus wordt gebracht, moet het boek Ruth lezen.

Andere vertalingen

Voordat we naar enkele teksten gaan kijken, maken we nog een opmerking vooraf. Opmerkelijk is dat in het achterliggende half jaar nóg twee bijbelvertalingen zijn verschenen.

De ene is een editie van de Herziene Willibrordvertaling (HWV) (Uitg. KBS, Den Bosch). Vanuit evangelische kringen bleek nogal wat belangstelling te bestaan voor deze moderne rooms-katholieke bijbelvertaling. Daarom is er een editie op de markt gebracht zonder inleidingen en verklarende voetnoten. Daarin zat blijkbaar nogal wat 'rooms zuurdesem'. Nu dat eruit is, is er dus een 'Willibrord voor evangelischen'. Verder verscheen onlangs een bijbelvertaling van de hervormde predikant ds. P. Oussoren. Hij heeft daar meer dan dertig jaar aan gewerkt. Deze vertaling kreeg de (merkwaardige) naam 'Naardense Bijbel' mee (Uitg. Skandalon, Vught). Kenmerk hiervan is dat ds. Oussoren nog letterlijker dan de Statenvertaling wilde vertalen. In zinsopbouw en woordkeuze probeert de predikant het eigene van de grondtalen zo getrouw mogelijk over te brengen. Een voorbeeld: Mozes ligt niet in een biezen kistje, maar in een 'arkje'. In het Hebreeuws wordt namelijk hetzelfde woord gebruikt als voor de ark van Noach. Ook woordspelingen in het Hebreeuws komen daardoor goed uit de verf.

De vertaling van ds. Oussoren doet best sympathiek aan; de uitgave is zeer fraai. Bezwaren zijn er zeker in te brengen. Gods goedertierenheid, dat is de trouw aan Zijn verbond, heet heel zwak "vriendschap"; Gods "getuigenissen" zijn "overeenkomsten" geworden. De vertaling van de naam HEERE door de ENE berooft de Naam van de Drie-enige Verbondsgod van zijn kracht. Uit twee artikelen achter in de vertaling blijkt dat de Naardense Bijbel ontstaan is binnen een godsdienstige sfeer die heel ver van ons af staat.

Grondtaal

In het vorige artikel wezen we op de eigenaardigheid van het Hebreeuws in Jesaja 28:10. We horen de dronken profeten hun wartaal als het ware mompelen. "Want het is tsaf la-tsaf, tsaf la-tsaf, kaf la-kaf, kaf la-kaf". Opvallend is dat zowel de NBV als de HWV en de Naardense Bijbel deze woorden onvertaald hebben gelaten. Daarmee komt de woordspeling in de grondtaal goed naar voren. Maar de lezer die geen Hebreeuws kent, snapt de tekst niet meer.

We wezen ook op 1 Samuël 9:17

waar de HEERE over Saul zegt: "Deze zal over Mijn volk heersen". De Statenvertalers leggen in de kanttekeningen uit dat het Hebreeuwse woord "terughouden" betekent. Een koning wordt geroepen, boze mensen terug te houden en te bedwingen. In dit licht heeft de NBV de fraaie vertaling "Hij zal mijn volk betugelen", terwijl ds. Oussoren vertaalt: "deze zal mijn gemeente in bedwang houden".

De NBV wil duidelijker zijn dan de Statenvertaling. Flink wat teksten zijn ook gemakkelijker te begrijpen. Daar staan twee zaken tegenover. Als de Statenvertaling moeilijk te begrijpen is, komt dat niet zelden door moeilijke woorden of zinnen in de grondtekst. Mogen we die wel versimpelen? Daarbij komt dat de kanttekeningen duidelijke uitleg geven. Op die manier hebben we én een letterlijke vertaling én een goede uitleg. De NBV stopt de uitleg direct in de vertaling. Maar dan weet de bijbellezer niet meer wat er in de oorspronkelijke talen staat. Is deze vertaling dan nog echt Gods Woord?

Verarming

In een artikel als dit is het onmogelijk om de hele NBV te onderzoeken. De vertaling van enkele centrale bijbelteksten heeft ons doen schrikken. Welke betekenisvolle woorden sprak de HEERE na de zondeval tot de slang: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad. Datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen". Dit zaad, zo merken de kanttekeningen op, is eigenlijk alleen de Heere Christus. De NBV heeft "nageslacht" in plaats van "zaad" en vertaalt dan: "zij verbrijzelen je kop". Dus de nakomelingen van Eva verbrijzelen de slang. Taalkundig is het op z'n minst merkwaardig dat de NBV het nadrukkelijke enkelvoud in het Hebreeuws zomaar met een meervoud vertaalt. Aangrijpender is dat de tekst door deze manoeuvre niet meer op Christus ziet. Met zo'n vertaling kunnen we toch niet in zee gaan? Jammer is dat de HWV "kroost" heeft in plaats van "zaad", waarmee het zo belangrijke Hebreeuwse woord "zaad" ook verdwenen is. Oussoren vertaalt heel zwak "het zal jou voor het hoofd stoten", in plaats van "vermorzelen".

Nog een voorbeeld. In Romeinen 9:5 lezen we een treffende lofprijzing over de Godheid van Christus: “Dewelke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid”. Wie deze tekst aanhaalt als de Jehovah’s Getuigen aan de deur komen, vangt bot. Zij hebben vertaald: “God, die boven allen is, zij gezegend in eeuwigheid”. Een bewuste vertaling, die samenhangt met loochening van de Godheid van Christus. Verdrietig is het dat de NBV ook dit spoor kiest. We willen niet zeggen dat de vertalers de Godheid van Christus loochenen. Zeker niet, in de NBV-vertaling van 1 Johannes 5:20 lezen we duidelijk dat Christus de “ware God” is. Wel mogen we het zeer betreuren dat zo’n kerntekst over Christus’ Godheid zo onzuiver is vertaald. Daarmee zit de NBV in de hoek van Het Boek. Willibrord en ds. Oussoren hebben Romeinen 9:5 veel zuiverder vertaald.

Kans

Een aangrijpend voorbeeld is ook de vertaling van Handelingen 11:18, waar we in de NBV lezen: “Dan geeft God dus ook de heidenen de kans om tot inkeer te komen en het nieuwe leven te ontvangen”. De Statenvertaling heeft het Grieks letterlijk vertaald met: “Zo heeft dan God ook den heidenen de bekering gegeven ten leven”. Bekering is bij het vertaalteam van de NBV geworden “tot inkeer komen”. Dat is het zeker, maar bekering is meer! Erger is dat de “gave” van de bekering een “kans” is geworden. Wat arm! Dan wordt er niemand bekeerd. De gave van de “bekering ten leven” tenslotte is geworden de kans om het nieuwe leven te ontvangen. Een remonstrantsere vertaling van Handelingen 11:18 is bijna niet mogelijk. Het Boek brengt het er in dit geval een stuk beter af en zelfs de Groot Nieuws Bijbel – de GBS noemde deze ooit een ramp voor de kerk – maakt het minder bont. Vanuit de GBS is jaren geleden al ernstige kritiek geleverd op deze vertaling van Handelingen 11:18 en zoveel andere teksten, maar daarmee heeft het NBG blijkbaar weinig gedaan.

Een merkwaardige vertaling tenslotte vinden we in 1 Korinthe 15:6. Daar lezen we over de verschijning van de Heere Jezus aan meer dan vijfhonderd broederen op eenmaal. De NBV wilde zogezegd ‘inclusief’

vertalen. Als in de grondtaal mannen én vrouwen worden bedoeld, dan moet dat in de vertaling uitkomen. In 1 Korinthe 15:6 staat eenvoudig “broeders”. De NBV, en trouwens ook ds. Oussoren, vertaalt met “broeders en zusters”. Vrouwvriendelijk? Jazeker! Maar ook een misleidende vertaling. Wie de NBV leest, komt tot de overtuiging dat er een gemengde groep van meer dan 500 personen was. Een paar honderd mannen, een paar honderd vrouwen. De lezer zou denken dat dit zo in de grondtaal staat. Maar daar staat eenvoudig “broeders”. De NBV heeft de “zusters” er dus bijgezet. Waren er vrouwen bij deze verschijning aanwezig? We weten het niet. De NBV ‘weet’ het wel. En haar lezers menen stellig dat er heel wat vrouwen waren.

Tekstkritiek

Van niet één bijbelboek is het oorspronkelijk handschrift bewaard gebleven. De tekst is overgeschreven, overgeschreven en nog eens overgeschreven. We geloven van harte dat Gods Geest door dit hele proces gewaakt heeft over Zijn Woord. Tegelijkertijd zijn er fouten gemaakt bij het overschrijven. De reformatoren hebben de plicht ingezien om te zoeken naar de meest zuivere handschriften. Iemand als Theodorus Beza heeft daar veel werk van gemaakt. De Statenvertalers hebben daarvan weer de vruchten geplukt.

Een oude vraag binnen de tekstkritiek betreft 1 Johannes 5:7. Daar lezen we: “Want drie zijn er die getuigen in den hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze

drie zijn één”. De kanttekeningen merken op dat dit vers een “zeer klaar getuigenis bevat van de Heilige Drievuldigheid”. Zij wisten ook wel dat er Griekse handschriften zijn waarin deze tekst heel kort luidt: “Drie zijn er die getuigen” en dan aansluitend de tekst uit het achtste vers. Volgens de kanttekening hebben de Arianen de tekst ingekort. Zij ontkenden namelijk dat Christus de eeuwige Zoon van God is. De moderne bijbelwetenschap keert de redenering om en stelt dat de korte tekst oorspronkelijk is en dat deze later is uitgebreid met het getuigenis van de Drie-eenheid. Waarvoor kiezen de NBV en ook de HWV en de Naardense Bijbel? Alle drie voor de korte tekst. Dat terwijl er een keur van argumenten is om de lange tekst te handhaven. De NBV heeft de lange tekst in een voetnoot gezet; daarmee gaat hij niet geheel verlossen, maar tot de echte Bijbel behoort hij ook niet.

Helder als glas

De Nieuwe Bijbelvertaling vindt haar weg. Ook onder ons? We kunnen geen andere wens uitspreken dan: hopelijk niet. Onlangs hoorde ik een van onze emeritus predikanten zeggen: Vele zaken in Gods Woord zijn misschien zwaar om te verstaan. Maar over de vraag hoe de Heere Zijn volk leidt, is Gods Woord zo helder als glas. Over de NBV moeten we het omgekeerde zeggen. Vele teksten zijn gemakkelijker te verstaan, maar over de vraag hoe de Heere Zijn volk leidt, is de vertaling niet helder, maar troebel.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

De strik ontkomen

De Gereformeerde Gemeenten in oorlogstijd

(3)

Gijzelaars

Tal van mannen werden gedwongen om in Duitsland te gaan werken. Mientje Vrijdag uit Rijssen schreef aan de Scherpenzeelse ouderling B. Roest: „Zeer bang wordt het op aarde. Vele jonge mannen worden weggevoerd naar de vreemde. De ellende wordt met den oorlog groot. Ik denk gedurig nog aan wat de Heere mij al voor jaren

leerde aangaande de oordeelen.” „Elke plaatselijke kerk blijve in contact met haar eigen leden en doopleden, die in het buitenland werkzaam zijn,” adviseerde een synodevergadering. „Ook zorg de plaatselijke kerk voor het verstrekken van lectuur.” De Heere mocht deze weg eens zegenen, wenste ds. Heikoop een dwangarbeider in Duitsland per brief toe. „Dat het nog eens tot nut voor onze ziele mochte

geweest zijn en dat land en volk erdoor geleerd moge hebben en dat de Kerk nog eens dichter bij elkander moge komen, om den Heere aan te lopen.”

Op 29 april 1943 maakte de bevelhebber van de Wehrmacht, generaal F.C. Christiansen, bekend dat alle ex-soldaten opnieuw in krijgsgevangenschap moesten. Het leidde diezelfde dag tot een wilde staking, die in het Overijsselse Hengelo begon. Ook in Rijssen werd gestaakt. Daarom werden op maandagmorgen 3 mei de predikanten en enkele andere vooraanstaanden ingezetenen gegijzeld. Ook ds. Vreugdenhil was erbij. Ze werden naar Hengelo overgebracht, terwijl de Duitsers zeiden dat ze doodgeschoten zouden worden. Het duurde twee dagen voordat de gijzelaars naar huis mochten, ook al was de staking in Rijssen 's maandagsmiddags al beëindigd. Vanuit Middelburg schreef ouderling J. de Kok in juni aan de gemeenteleden die in Duitsland zaten: „Ook ouderling Van de Ketterij heeft het zwaar, aangezien hij, indien God het niet verhoedt, als krijgsgevangene zal worden weggevoerd.” Twee maanden later kon De Kok echter schrijven: „Ouderling Van de Ketterij gaat de gemeente verlaten. Gelukkig niet als krijgsgevangene, maar omdat de Heere hem geroepen heeft tot predikant, waartoe hij met ingang van September is toegelaten tot de Theologische School.”

Bommen op Enschede

De oorlog bemoeilijkte het reizen van voorgangers naar vacante gemeenten, en tijdens kerkelijke vergaderingen ontbraken er weleens afgevaardigden. Soms werd een huwelijk bevestigd door een ouderling, omdat er geen predikant kon komen. Vanwege de nood der tijden werden er bidstonden gehouden. Het gevaar kwam soms dichtbij. Student M. Blok ontsnapte aan de dood toen hij in het najaar van 1943, op weg naar Bruinisse, op een boot zat die door Engelse vliegtuigen werd beschoten. Enschede werd meermalen zwaar getroffen. Op 10 oktober 1943 werd in de stad schade aangericht door een luchtgevecht. Er waren 151 doden te betreuren. Verwoestend was ook het bombardement van 22 februari 1944, toen de geallieerden Enschede voor het Duitse Münster aanzagen en een lading brandbommen afwierpen. Er kwamen 48 mensen om het leven en bij een volgend bombardement op 22 maart 1945 waren dat er 65. De leden

van de Gereformeerde Gemeente werden allen gespaard en hun plaats van samenkomst, een kleuterschool aan de Rietmolenstraat, bleef ongeschonden. Spannende ogenblikken waren het als boven de stad een luchtgevecht losbrak. Dan gebeurde het wel dat tijdens een kerkdienst granaathulzen op het dak kletterden.

Kerk in een pakhuis

Om een mogelijke geallieerde invasie te bemoeilijken, zetten de Duitsers begin 1944 gedeelten van de eilanden Tholen, Schouwen-Duiveland en Goeree-Overflakkee en de landerijen bij Goudswaard onder water. Het merendeel van de inwoners moest elders onderdak zoeken. Ze raakten overal verspreid, tot in Groningen toe. De bekende oud gereformeerde ouderling L.J. Potappel uit Stavenisse zat een jaar in Barneveld, waar hij kerkte bij ds. Fraanje. Hij vond er nieuwe geestelijke vrienden. Meerdere ambtsdragers vonden onderdak in Rotterdam. Ds. Kersten kondigde af dat de bank achter de diakenen voor hen gereserveerd was.

De kerkgebouwen van Goudswaard en Herkingen kwamen in het water te staan. Het zout in de muren van kerken en huizen (ook van de watersnood in 1953) zorgde vaak nog tientallen jaren voor problemen. Door de evacuatie van 1944 werd de aansluiting van het Bakkeriaanse leesgezelschap in Oude-Tonge bij de Gereformeerde Gemeenten met twee jaar vertraagd. De classis Tholen vergaderde in Dordrecht, waar dr. C. Steenblok als evacué verbleef. Later vertrok de Poortvlietse predikant naar de Hoeksche Waard. In Goudswaard hield hij een doopdienst bij het kleine groepje mensen dat er was achtergebleven, en eenmaal wist hij per schip ook Haamstede te bereiken. Vele gemeenteleden vonden een gastvrij onderdak in Brabant. Een diaken uit Bruinisse kwam later om toen hij in Dinteloord getroffen werd door een granaat.

Twee ambtsdragers uit Poortvliet belegden 's zondags diensten in het hervormde kerkgebouw van Halsteren. Hervormde kerkgangers bleven na hun eigen dienst soms zitten om ook de dienst van de Gereformeerde Gemeente bij te wonen. Toen de kerk door de Duitsers gevorderd werd, vond de 'vluchtelingengemeente' een onderkomen in een pakhuis. Met paard en wagen reed een aantal gemeenteleden over de binnendijken door het onder-

gelopen land naar Scherpenisse om de kerkbanken op te halen. Daarmee werd de noodkerk in Halsteren ingericht.

Er waren heel positieve evacuatie-ervaringen, maar er waren ook adressen waar volgens een ouderling uit Herkingen „menigeen bittere teleurstellingen heeft ondervonden, zoodat zij bijna niet meer konden blijven leven vanwege de kommer des levens.” Vanuit Sint Annaland onderhield ouderling D. Hage contact met geëvacueerde gemeenteleden. „Onder de klachten van mijn mensen heb ik soms geen leven meer,” schreef hij. „Ik zou dan overal willen helpen, en dat kan altijd niet. Ik word mijn gebondenheid aan mijn mensen nog gewaar. O, als ik er dan soms eens in kom, en dan die gedachten over die mensen en kinderen in Brabant, bij de Roomsens, dan zeg ik soms wel: Ik ga uit St. Annaland. Maar ja, zaten ze nu maar op één plaats, dan ging ik erheen, maar nu kan dat niet.”

Studie verdrag

Het Curatorium vergaderde op 22 juni 1944, maar er waren slechts vier van de zeven curatoren aanwezig. Daarom werden er geen beslissingen genomen. Dat gebeurde wel tijdens een vervolgvergadering op 3 juli. Chr. van Dam, J. van Dijke, K. de Gier, M. Heerschap en W. de Wit konden worden toegelaten tot de studie. Vanwege de woningnood konden niet alle nieuwe studenten direct naar Rotterdam verhuizen. Daardoor gingen sommigen pas een jaar later naar school. Ook de anderen kwamen thuis te zitten, want de situatie werd zo moeilijk, dat de school gesloten werd.

Bevrijd gebied

In 1944 brak de dageraad van de bevrijding aan. Na de invasie in Normandië op 6 juni ging op 5 september (Dolle Dinsdag) het gerucht dat de bevrijders al ver in Nederland waren doorgedrongen. In Nieuwdorp braken burgers de kerk van de Gereformeerde Gemeente open, die de Duitsers in beslag genomen hadden voor de opslag van noodrantsoenen. De Nieuwdorpers roofden het voedsel, maar brachten het meeste weer terug toen de Duitse commandant dreigde burgers dood te schieten.

Het duurde nog een week voordat de bevrijders kwamen. Op 12 september trokken ze in Zuid-Limburg ons land binnen. Twee dagen later was Maastricht vrij, „precies na 4 jaar, 4

maanden en 4 dagen slavernij, vervolging, knechtschap, duivelse tirannie." In de Limburgse hoofdstad bevond zich de meest zuidelijke Gereformeerde Gemeente, op dat moment nog een afdeling (moedergemeente Rotterdam-Zuid verkeerde nog bijna acht maanden in bezet gebied). Na Maastricht waren Eindhoven, Axel, Terneuzen en Hoek (afdeling van Terneuzen) de volgende Gereformeerde Gemeenten in bevrijd gebied. Hoewel de Duitsers grote stukken land onder water hadden gezet, werden Axel en Terneuzen al op 19 en 20 september bevrijd en de volgende dag was oostelijk Zeeuws-Vlaanderen van Duitsers gezuiverd.

In het westen werd echter nog wekenlang hard gevochten. In Oostburg wer-

den grote verwoestingen aangericht en kwamen tientallen burgers om. Voorzover bekend bleven de ongeveer 130 leden en doopleden van de Gereformeerde Gemeente allen gespaard. De toenmalige kerk (momenteel een woonhuis) liep schade op, maar kon hersteld worden. De Oostburgse gemeente is altijd een streekgemeente geweest. Vele leden woonden in de omliggende dorpen. Omdat het door de beschietingen te gevaarlijk was om naar de kerk te gaan, waren er al maanden geen diensten meer gehouden. Pas na de bevrijding kwam de gemeente weer bijeen.

(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Uit de bibliotheek

Het was niet voor het eerst dat een bezoeker de volgende vraag stelde: *Heeft u hier al de kerkbodes staan en staat die van onze gemeente er ook bij?* Er wordt dan gewezen naar de kast in de zaal van de Theologische School waarin vele tijdschriften, maand- of weekbladen staan. In deze kast staan de meeste kerkbodes van onze gemeenten. In de veel gevallen kan door de vragensteller/ster 'hun' kerkbode wel gevonden worden. Toch is het de laatste paar weken voorgekomen dat de gezochte kerkbode er niet bijstond. *Hoe komt dat? of Waarom staat die van ons er niet bij?* waren dan de vragen die de bezoeker/ster stelde.

Wij hebben het volgende antwoord gegeven. De meeste kerkenraden of kerkboderedacties zorgen ervoor dat een gratis exemplaar naar de Theologische School wordt gestuurd. De meeste doen dit al jaren, sommige iets korter. Docenten, studenten en bezoekers van de bibliotheek zijn de schenkers hiervoor zeer erkentelijk. Maar... het blijft een gunnen.

Wat gebeurde er de laatste paar weken van het derde kwartaal? Enkele bezoekers ontdekten dat 'hun' kerkbode niet in de tijdschriftenkast stond. Dat gaf waarschijnlijk een onvoldaan gevoel, want... nú staat de kerkbode er wel! Zij hebben ervoor gezorgd dat deze alsnog is opge-

stuurd. Hartelijk dank voor deze actie en wij hopen dat de enkele ontbrekende kerkbode door dit schrijven nog dit jaar in de tijdschriftenkast een vast plekje zal hebben.

Een woord van dank willen wij bij deze ook richten aan redacties van bladen die periodiek worden uitgegeven. Een gratis exemplaar wordt door hen naar de school gestuurd. We denken dan aan bladen als *Daniël*, *Oude Paden*, *DRS*, *Standvastig*, *In het spoor*, *Wapenveld*, *RMU Contact*, *Ons Contact SGP jongeren*, *De Banier*, *Zicht en The Banner of Truth*. Op deze wijze blijven studenten en docenten op allerlei terreinen goed op de hoogte.

Naast kerkbodes en maand- of weekbladen zijn vele boeken, brochures, e.d. ontvangen in het 3e kwartaal, namelijk van: J.J. G. te G./ via ds. G.J. v. A. van A. M. te W. en B. A. te C. a/d IJ. en J.M. van H. te D.B./ Foto's van J. M. te E./ Via stud. v. M. van N.N. en Z. te K. en S. te U./ Opgehaald bij P.C.M. N. te A./ N.N. te M./ Door bemiddeling van dhr. L.J. G. te Y. uit het nalatenschap van Mevr. J.A. C. laatst gewoond hebbende te Y./ J. G. te H./ Via J. G. van Mevr. B. te Z./ Tijdens de G.S. van Mevr. F. te U./ L. V. te S./ Fam. L. te R.-S./ Foto's van Mevr. A.J. J.-B. te O./ Fam. J. R. te W./ Fam. W. van N. te B./ F.C. v. R. te R./ Via kerkenraad te W. van N.N./

Via ds. J. B. te R. van Mevr. de K.-B. te M./ Dhr. P. v.T. te C. a/d IJ./ Via M.P. B. van N.N. te L. (Can.).

Afgegeven bij de bureu C. door de zoon van wijlen ds. Lamain: *The Life and Work of Rev. W.C. Lamain* (Engelstalige uitgave 2003) / J.W. Lamain e.a..

Van **Uitgeverij Kok te Kampen**: Onzichtbaar gedragen: Pastoraat bij sterven en rouw / H. Veltkamp. - Genesis: Gaan in het spoor van de Bijbel / J. Douma

Tijdens de Generale Synode van het hoofd van ons **Kerkelijk Bureau**, dhr. P. Verweij: Zijn verbond en woorden: Louter Genade voor jongeren toegelicht.

Van de **G.B.S. te Leerdam**: Engelse Haakbijbel, fotografische herdruk van de eerste uitgave van 1657. Engelse vertaling van de Nederlandse Statenbijbel met kantekeningen. Opdruk: Holy Bible. Tevens: Vriendenbundel voor L.M.P. Scholten: Ten dienste van de Statenvertaling.

Via J.J. Rietveld van de **Mannenvereniging Gomarus te Dordrecht**: Tot opbouw. Uitgave t.b.v. renovatie Julianakerk / F. van Holten, e.a.

Van **Uitgeverij De Banier te Utrecht**: Als het goede slechte mensen treft / J.H. Gerstner. - De pelgrimsstaf is in mijn hand: John Bunyan (1628-1688), een biografie / H. van 't Veld. - Bronnen bij de belijdenis, deel 4 / C.A. Tukker.

Van **Uitgeverij De Groot Goudriaan**: Toevlucht / H.F. Kohlbrugge; Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien door T. van Es. - Gouden kleinood / H.F. Kohlbrugge; Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien door H. Boele.

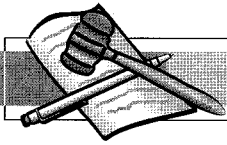
Van de **Theologische Universiteit te Apeldoorn**: Om Gods verhevenheid en Zijn nabijheid : De Drie-eenheid bij Calvijn. Proefschrift.

Financiële middelen voor de bibliotheek hebben wij mogen ontvangen van: de kerkenraad van Werkendam tijdens hun bezoek aan school en bibliotheek, via dhr. J. Mastenbroek die een lezing heeft gehouden voor de vakantieweek bejaarden te Vierhouten en via onze rekening bij de Postbank **3372627** van de Fam. G-v.d. H., J.W. de B. en G. B..

Allen die op welke wijze dan ook een steen(tje) hebben bijgedragen, hartelijk dank.

Rotterdam,

M. Bal

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Doetinchem:

ds. C. de Jongste te Tholen;

te Rijssen-West:

ds. B. van der Heiden te Alblasterdam;

te Zwolle: ds. W. Visscher te Amersfoort.

Bedankt:

voor Moerkapelle: ds. A.T. Vergunst

te Carterton (Nieuw-Zeeland).

AANGEPASTE KERKDIENTST TE GOES

D.V. zaterdag 27 november a.s. zal er in de kerk van de Geref. Gemeente te Goes een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst hoopt ds. A.A. Brugge voor te gaan. Aanvang: 15.00 uur. Hij wenst te spreken over: "Ik ben de Deur" n.a.v. Joh. 10:9a.

Iedereen is van harte welkom.

DOVENDIENST TE GOUDA

Ds. R. Boogaard hoopt op 27 november a.s. voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden, die gehouden wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Ronsseweg 1. De dienst vangt aan om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

SLUITING KERKGEBOUW ROTTERDAM-ZUID

OP 29 SEPTEMBER 2004

De pastor loci, ds. L. Terlouw, bedient het Woord des Heeren in deze laatste dienst in de kerk aan het Mijnsherenplein. Als uitgangspunt voor deze avond heeft hij gekozen voor de prediking 1 Petrus 1 : 24-25: Want alle vlees is als gras, en alle heerlijkheid des mensen is als een bloem van het gras. Het gras is verdord en zijn bloem is afgevallen; Maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid. En dit is het Woord wat onder u verkondigd is. Hier beluisteren wij: 'Het blijvende Woord'.

Onderverdeeld in een drietal gedachten:

1e Het ontdekkend Woord;

2e Het eeuwige woord;

3e Het verkondigde Woord.

1e Het ontdekkend Woord

Petrus wekt op tot een heilige wandel. Het Woord van God is gepredikt in Klein-Azië. Het heeft vrucht mogen dragen. Er is ook daar veel bestrijding op gevolgd.

Wat is Gods Woord ook onder ons gebracht. Begonnen met enkelen in een woning waar men predikaties las van oudvaders. Na zijn krachtdadige bekering van

de latere predikant J.R. van Oordt bezocht ook hij zulk een gezelschap. De toeloop werd zo groot dat men in een huis niet meer kon samenkomen. Daarom werd besloten een houten kerk te bouwen in Charlois. Dit was 110 jaar geleden het begin van onze gemeente.

Vanwege de groei van de gemeente werd in 1928, dus nu 76 jaar geleden, een nieuwe kerk gebouwd aan het Mijnsherenplein. Deze gemeente is uitgegroeid tot 3100 leden en doopleden. Vandaar dat de kerk twee keer moest worden vergroot.

Wat is Gods Woord onder ons gepredikt! En wat blijft er over van al die diensten? Wat blijft er over in de grote stad Rotterdam?

Velen woonden in het verleden in de nabijheid van de kerk. Nu slechts een enkeling. Van al de gemeenten in Rotterdam is weinig overgebleven. Evenwel, het ontdekkend Woord is er nog. Petrus wijst op de vergankelijkheid van goud en zilver. Alles, ook het mensenleven, gaat als gras voorbij. Maar het Woord houdt stand in eeuwigheid.

2e Het eeuwige Woord

Tegenover de vergankelijkheid van alles blijft het Woord des Heeren. De Heere maakt Zijn Woord Zelf waar. De poorten van de hel zullen nooit overwinnen. Een menselijk woord is vergankelijk. Maar van Gods Woord geldt dat het vol van kracht, vol van macht is. Dit bleek reeds in de schepping. God sprak: er zij licht, en er was licht. Gods Woord is gelijk daad. Zijn Woord is ook daad in de herschepping. Dit bleek tijdens de omwandeling van de Heere Jezus op aarde. Hij sprak tot een blinde en hij werd ziende, tot een dove en hij werd horend, tot een dode en hij werd levend. Gewezen werd er in de prediking op het noodzakelijke verlossingswerk van Christus. Daar kan een zondaar mee voor God verschijnen.

3e Het verkondigde Woord

Het is een goede boodschap die gebracht wordt zoals de Heere zijn Woord laat horen op deze aarde. Dan heeft Hij niet onze ondergang op het oog, maar ons behoud. Dat Woord wordt verkondigd (geëvangeliiseerd) in een wereld waar niet één mens naar God vraagt of zoekt.

Dit Woord mocht 76 jaar in deze kerk uitgaan. In Rotterdam kon gehoord worden dat zondaren bekeerd worden. Dat de zaligheid om niet te verkrijgen is.

Het Woord dat onder u verkondigd is! Daar zal de Heere mee doorgaan, ook in Barendrecht! Hoe lang? Zolang het naar het soeverein welbehagen van God nodig is.

26 december 1928 ging de Bijbel open in dit kerkgebouw. Ds. G.H. Kersten bediende het Woord uit 1 Petrus 2 : 4-5. Het ging

over de levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis. Dat Woord werd op die 2e Kerstdag onder u verkondigd. Daar is de Heere al die jaren mee doorgegaan. Acht van de tien predikanten die de gemeente dienden, hebben aan deze plaats gesproken.

Het sluiten van de kanselbijbel

Na deze toepasselijke prediking met een historische terugblik ging ds. Terlouw over tot het sluiten van de Bijbel op de kansel. Dit gebeurde onder het staande zingen van Psalm 119 vers 45. Door deze plechtige handeling werd een belangrijke periode van de gemeente afgesloten.

C. Demper

VERSLAG BEVESTIGINGSDIENST KAND. G. BEENS OP 15 SEPTEMBER 2004 TE BARNEVELD

Het was op woensdag 15 september 2004 voor de Ger. Gem. van Kootwijkerbroek een onvergetelijke dag. Na anderhalf jaar mocht zij weer een eigen herder en leraar ontvangen in de persoon van kandidaat G. Beens. De bevestigingsdienst vond plaats in het kerkgebouw van de Ger. Gem. te Barneveld. Deze dienst werd geleid door ds. P. Melis, waaraan kand. Beens persoonlijk nauw verbonden was, als oud-herder en -leraar van Genemuiden en lid van het curatorium.

Bij de opening van de dienst werd gezongen: Ps. 147:6.

Het Schriftgedeelte dat als uitgangspunt voor deze middag diende, was Richteren 6:1 t/m 24. In een woord vooraf sprak de ds.: "Alleen omdat de HEERE Zijn Kerk vergadert, daarom krijgt u een dienaar des Woords. Niet omdat u waardiger bent dan een andere gemeente, maar enkel en alleen omdat God Zijn Raad volvoert. En als de Heere dan Zijn knechten zendt, is het gelijk als bij een Gideon; Ga heen in deze uwe kracht.

Het thema van de predikatie luidde: Het Woord Gods tot Gideon, nader verklaard in: 1e Gideon door God geroepen en 2e Gideon door God gezonden.

Het volk uit Abraham gesproten dat zoveel gunsten heeft genoten, was een dwaalziek volk. En als ze dan de Heere verlieten, kwam Hij ze te bezoeken met de roede en bittere tegenheên. Maar als ze dan in de benauwdheid die ze hadden, weer tot de Heere gingen roepen, luisterde de Heere in Zijn grote lankmoedigheid en zond hen een profeet. Deze moest hen zeggen wie ze waren voor God. Hij moest hen de schuld aanwijzen.

Mocht zo óók uw nieuwe leraar gebruikt worden, als middel in Gods hand, om maar veel in uw midden de schuld aan te wijzen. Maar niet alleen een profeet, maar ook een richter, een verlosser. De engel des HEEREN, van God gezonden, gaat de verlosser roepen. Zoals ook eenmaal de HEERE verscheen aan Mozes bij de brandende braambos, zo verschijnt Hij ook aan Gideon, die tarwe dorste. Niet op de dorsvloer, maar bij de wijnpersbak, om alzo makkelijk te kun-

nen vluchten, uit angst voor de Midianieten. Dus hij was geheel geen held, maar een vreesachtig man. Toch legt de Heere juist de last op zijn schouders, onbekwaam, vreesachtig, onmogelijk. Gideon moest zelfs getuigen: zie mijn duizend is het armste in Manasse en ik ben de kleinste in mijn vaders huis. Zo ook met u, geliefde broeder, zo moet u ook Zijn gemeente gaan verlossen uit vijands machten.

Maar Gideon was niet alleen geroepen, maar ook gezonden.

Toen keerde Zich de HEERE tot hem en zeide: Ga heen in deze uwe kracht. Een juist gepaste zending. Zonder kracht in uzelf, met lege handen dit werk te mogen doen en dan te ervaren: heb ik u niet gezonden? Geroepen om het wel en wee aan de hoorders te verkondigen. Ook in Kootwijkerbroek wonen vijanden van vrije genade, mensen met lijdelijkheid, zelfgenoegzaamheid en schijnvroomheid, deze moeten allen verlost worden uit hun banden en kluisters. Niet Gideon verlostte uit de hand der Midianieten met z'n 300 mannen, maar God, de Heere der legerscharen. Dan is er voor u, als dienaar des Woords, geen schoner werk dan om die God aan te wijzen.

Nadat gezonden is Ps. 146:3 werd het formulier om te bevestigen de dienaren des Goddelijken Woords, voorgelezen. Na de drie gewichtvolle vragen klonk het plechtige: Ja ik, van ganser harte. Aan de handoplegging namen deel: ds. P. Blok, ds. G. Mouw, oud. J.J. v.d. Brink, ds. A. Moerkerken, ds. L. Blok en ds. G.J. van Aalst. Staande werd de nieuwe predikant toegezongen: Ps. 20:1.

Daarna heeft ds. P. Melis in een persoonlijk woord nog enkele zaken gememoreerd over de nauwe band waarmee ze verschillende jaren reeds samen verbonden mogen zijn. Voorts een persoonlijk woord van de bevestiging tot: mevr. Beens, kinderen, ouders, schoonouders en verdere familie, gemeente en kerkenraad van Kootwijkerbroek.

Na dankgebed, slotzang en uitspreken van de zegenbede, was deze indrukwekkende dienst ten einde.

VERSLAG INTREDEDIENST DS. G. BEENS OP 15 SEPTEMBER 2004 IN DE GEMEENTE VAN KOOTWIJKERBROEK TE BARNEVELD

Nadat 's middags ds. G. Beens is bevestigd geworden tot dienaar des Woords, mocht hij 's avonds zijn intrededienst houden in de gemeente van Kootwijkerbroek.

Uit het voorgelezen Schriftgedeelte 1 Korinthe 1:10-18 werd als tekst genomen vers 18: "Want het Woord des kruises is wel degenen, die verloren gaan, dwaasheid, maar ons, die behouden worden, is het een kracht Gods".

Onder deze tekstwoorden werd als thema geschreven: "Het Woord des kruises".

Dit thema werd vervolgens uitgewerkt in de volgende punten:

1. Een dwaasheid degenen die verloren gaan.

2. Een kracht Gods, degenen die behouden worden.

De apostel Paulus heeft deze brief aan de gemeente van Korinthe geschreven toen hij in Efeze was. Anderhalf jaar heeft hij de gemeente van Efeze mogen dienen toen hij merkte van de tegenstand die er kwam vanuit Korinthe. Allerlei godsdiensten kon je in Korinthe vinden, de zonden werden er in de top gediend. Plaats voor de zuivere bediening van het Evangelie was er niet, zoals dat in ons aller leven niet is. Maar toch heeft de Heere de apostel wonderlijk te Korinthe willen vertroosten met de woorden: Ik heb nog veel volks in deze stad. De Heere had Zich ook daar een gemeente ten eeuwige leven uitverkoren.

Als hij nu hoort, terwijl hij in Efeze is, in welke moeite en vrees deze jonge gemeente verkeert, wordt hij gedrongen deze brief te schrijven.

Als Paulus hoort van de partijenschappen die er zijn, de één zegt: Ik ben van Paulus, de ander van Apollos of van Cefas, dan gaat hij ze er op wijzen dat het alto niet behoort te zijn. Hij gaat zich verantwoorden hoe hij in die gemeente geweest is. Hij zegt: ik heb er geen enkele aanleiding toe gegeven dat de zaligheid verbonden is aan mijn persoon.

Ik heb het ook niet gedaan in woorden van wijsheid. Want daar waren ze in Korinthe zo op gesteld, op redenaarstalenten. Maar Paulus wijst erop: ik heb het Woord des kruises gebracht. Het was de Grieken een ergernis. Want het kruis was voor hun vervloekt. Het Woord des kruises brengt ons bij de vervloekte en de smadelijke kruisdood van onze gezegende Heere Jezus Christus, Die om de vreugde Hem voorgesteld het kruis droeg en de schande verachtte.

Het wijst ons dat de mens vervloekt lag vanaf het Paradijs.

Maar het wijst ons ook naar Ps. 40, naar de Zoon des Vaders, Die getuigen mocht: "ik heb lust, o mijn God!" om Uw welbehagen te doen en Uw wet is in het midden mijns ingewands.

Hij, de Zone Gods, deed de wil des Vaders. Zo is de Heere ook ons voorgekomen en ons hart werd overgebogen met die woorden: Mijn raad zal bestaan, Ik zal al Mijn welbehagen doen.

Mochten we zo in het midden van de gemeente van Kootwijkerbroek zijn, dat het welbehagen des Heeren door Zijn hand gelukkig mag voortgaan.

Anderzijds wijst het naar Hem, Die het welbehagen volbracht heeft, door de dood des kruises. Alles is in Hem te vinden.

Hij verklaarde de Persoon nader: Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht.

Het welbehagen des Vaders is geen struikelblok maar een zaak van verwondering. Paulus maakte dit op weg naar Damascus mee.

Het Woord is een KRACHT Gods en dan zullen de doden leven.

Dan zal ons hoogmoedig bestaan gedood worden, dat is bij de voortduur nodig om plaats te gaan maken voor het kruis.

Dit hopen we de gemeente te gaan verklaren. Hoe een arme zondaar aan de gerechtigheid van Christus kan komen. Dat we deze KRACHT Gods in de toekomst samen zouden mogen ervaren, om zo de zaligheid samen te mogen smaken.

Na het zingen van Psalm 2:7 richtte ds. Beens zich vervolgens, met een persoonlijk woord, tot de volgende personen: ds. Melis; hartelijk dank voor het leiden van de bevestigingsdienst van deze middag, alsmede voor al het meeleven van de laatste jaren. Het curatorium, bedankt voor de toelating en de toerusting en ook de band der liefde waarmee u ons omringd hebt.

De docenten: ds. Moerkerken voor leerzame en onvergetelijke lessen van hart tot hart, ds. L. Blok voor de dogmatiek, de leer en de praktijk uit het leven van uw vader. Ds. Van Aalst voor de praktische lessen en de vriendschap.

Alle studenten, maar in het bijzonder student Bakker heel hartelijk dank, voor de nauwe band die er was. Dhr. Bal en zijn vrouw dank voor de verzorging en het meeleven. Alle predikanten en kerkenraden: hartelijk dank voor uw aanwezigheid en moge de broederlijke liefde blijven. Consulent ds. Veenendaal: bedankt voor al het werk in de vakante tijd, niets is u teveel geweest, u was er altijd. Burgemeester en wethouders: we hopen u als Gods dienaresse in de voorbede te gedenken. Kerkenraad van Kootwijkerbroek, de Heere geven liefde en getrouwheid, het Woord mocht verbinding geven, tot de uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Een hartelijk woord werd gesproken tot verenigingen, catechisanten, organisten, het kostersechtpaar, scholen en personeel. Ook de emerituspredikant van de gemeente, ds. P. Blok, werd de zegen en de ondersteuning des Heeren toegewenst. Tenslotte woorden van dank en genegenheid aan alle vrienden uit Genemuiden, schoonouders, broers en zussen. De God van onze opa leeft nog, ouders, de God van het wonder moge ook u gedachtig zijn.

Kinderen, er is maar één gelukkig volk en dat is Gods volk. Vrouw, 20 jaar geleden zijn we gehuwd, met de tekst: indien Uw aangezicht niet met ons medegaat, laat ons van hier niet optrekken, de Heere is getrouw.

Ds. Beens werd toegesproken door: Burg. W. Burgerink, namens de burgerlijke gemeente: laten we beiden werken aan de normen en waarden voor de mensen in onze gemeente.

Ds. J. Veenendaal als consulent, namens de classis Barneveld en namens de Particuliere synode Oost: De Kerk is een strijdende kerk. Dit zult u gaan merken in uw bediening en dit kan alleen met gebogen knieën. Uw bediening mag gedragen worden door de bediening van de Koning der Kerk.

En u mocht uit Zijn ambten bediend worden. We zijn alleen bruikbaar als we een onnutte dienstknecht zijn. Heb acht op uzelf en op de leer; volhard daarin; want dat doende zult gij uzelf behouden en die u horen." (1 Timotheüs 4:16).

Ds. J. Verweij namens het curatorium: de Heere is een Waarmaker; dat u een leerling mag blijven. We hebben veel gehoord van opa Beens, en als opa bad, hoorde je een kind met zijn Vader spreken. Dat u als een ledig vat bediend mag worden. Waakt, staat in het geloof.

Ouderling H. Brons, namens de gemeente van Kootwijkerbroek; Er was blijdschap en verwondering in Kootwijkerbroek toen we hoorden dat u het beroep had aangenomen. Opa Beens heb ik eens horen vertellen: de

zon maakt een mens zwart en dat is in het geestelijke ook zo; als de Zonne der Gerechtigheid opgaat dan word je een albederver. We werken veel samen in Kootwijkerbroek, de Heere geve ook in het toekomstende een nauwe band. Ds. Beens wordt daarna Ps. 122:3 toegezongen.

Tenslotte bedankt ds. Beens alle sprekers voor de woorden die gesproken zijn en legt na de slotzang voor het eerst als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente.

W.J. Boone Kootwijkerbroek

OUDERAVOND VAN HELPENDE HANDEN (AFD. NOORD-NEDERLAND)

Op D.V. **maandag 29 november a.s.** zal de jaarlijkse bijeenkomst met ouders van de afd. Noord-Nederland worden gehouden in de Moriakerk in Emmeloord, Meldestraat 2 (hoek Espelerlaan).

Aanvang: 20.00 uur. Dhr. H.J. van Schothorst, huisarts te Leerdam zal dan spreken over: "Hoe gaat de dokter om met mensen met beperkingen." Ouders, contactpersonen en betrokkenen zijn van harte welkom.

GESPREKSGROEP VERZORGENDE BEROEPEN DEN HAAG-SCHEVENINGEN

Voor werkers in de zorg wordt er D.V. **dinsdag 23 november a.s.** een avond georganiseerd waarop Wijna van Haasteren iets hoopt te vertellen over: "Werken op de I.C.... wat is dat? Een kijkje achter de schermen".

Deze avond wordt gehouden in het Bronovo ziekenhuis, Dr. Fesevurkamer (2e etage), Bronovolaan 5 in Den Haag. Aanvang: 20.00 uur. Voor info: 070-4273449.

De Vluchtheuvel

LANDELIJK BUREAU:
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden;
Tel. (0348) 489990.

Vertrouwde en vertrouwelijke psychosociale hulpverlening.

Voor vragen kunt u iedere werkdag tussen 10.00 en 12.00 uur bellen naar het spreekuur voor aanmelding en advies: **0348-489999**.

Let op! Alle hulpvragen van jongeren en met betrekking tot jongeren (en kinderen) tot en met 17 jaar: 033-4753300.

Iedere werkdag tussen 08.30 en 17.00 uur. "Help de Vluchtheuvel helpen!" Wordt donateur, voor meer informatie hierover kunt u ons bereiken op tel. 0113-213098 of stort uw gift op bankrek. nr.: 1125.06.399.

Berichten

JONGERENAVOND DISTRICT GOUDA +16

Het district Gouda +16 organiseert op D.V. zaterdag **27 november a.s.** een regionale jongerenavond. Evangelist G. Baan hoopt dan een inleiding te houden n.a.v. het thema: "Een mistige christen".

Deze avond wordt gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Krimpen a/d IJssel, Koningin Wilhelminaplein 1. Aanvang: 19.45 uur.

SAMENZANGAVOND TE THOLEN

In de kerk van de Geref. Gemeente van Tholen, ds. G.H. Kerstenstraat 2, wordt op D.V. **27 november a.s.** een samenzangavond gehouden, waarop Psalmen gezongen worden in de berijming van Datheen. Er is veel samenzang, die opgenomen zal worden om D.V. een CD uit te kunnen geven. Er zal een collecte voor het reformatisch onderwijs in Zuid-Afrika worden gehouden. De opening wordt verzorgd door ds. C. de Jongste, de sluiting door ouderling H. Aarnoudse.

ORGELBESPELING IN KRIMPEN A/D IJSSEL

D.V. **zaterdag 20 november a.s.** vindt een orgelbespeeling plaats in de Sebakerk van de Geref. Gemeente te Krimpen a/d IJssel, Koningin Wilhelminaplein 1. Op deze avond, die om 19.30 uur begint, zal een aantal koraalbewerkingen ten gehore worden gebracht door organist Jan van Westenbrugge.

Een ouderling van deze gemeente zal een meditatie houden.

VERKOPING DOOR ZENDINGSWINKELTJE TE OUDDORP

D.V. **donderdag 25 november a.s.** hoopt het zendingswinkeltje te Ouddorp zijn najaarsverkoop te houden in het Hervormd verenigingsgebouw "Eben-Haëzer", Preekhillaan 3, aldaar.

De openingstijden zijn: van 9.00 tot 16.30 uur.

Er is een grote verscheidenheid van artike-

len te koop. De opbrengst is bestemd voor het zendingswerk in Albanië.

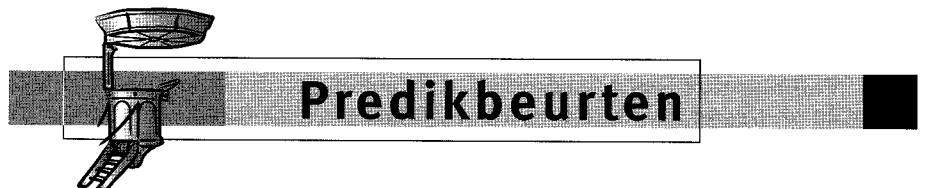
KERSTEVANGELIE-CD DEEL 2

Opnieuw is er een vertel-CD uitgebracht met daarop 3 Kerstvertellingen. De bij elkaar ruim één uur durende verhalen zijn verteld door dhr. M.J. den Ouden, bekend van de vertellingen voor de jeugdbond en de watersnood-cd. Kosten: € 9,- (excl. verzendkosten). De opbrengst is t.b.v. de uitbreiding van de Elim-kerk te Capelle a/d IJssel. U kunt deze vertel-cd telefonisch bestellen bij dhr. Den Ouden (010 - 451 42 38).

CD T.B.V. COMMISSIE VAKANTIE- WEEKEN GEHANDICAPTEN

Het mannenkoor "Elim" te 's-Gravenpolder, dat dit jaar zijn 10-jarig bestaan herdenkt, houdt een actie voor de commissie vakantieweken gehandicapten van onze gemeenten. Voor dit doel heeft het koor een CD opgenomen met daarop koorzang en diverse instrumenten in de Grote of St. Maartenskerk te Tiel.

Deze CD met als titel "Laat mij leven tot Uw eer" kost € 16,- (excl. verzendkosten) en is te bestellen via tel.nr. 0113-313 060.

Predikbeurten

ZONDAG 21 NOVEMBER 2004

Aalburg 14.30 uur ds. P. Mulder; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 18.30 uur ds. Tuinier; Alphen aan den Rijn 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord (Melkweg 16) 18.30 uur ds. Neele; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 en 16.00 uur lees-

dienst; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuisen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 14.15 uur ds. W.J. Karels; Bodegraven 10.00 uur ds. Bac en 19.00 uur ds. Van der Net; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering

10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 14.30 uur ds. Meeuse; Dirksland 15.00 uur stud. Van Belzen; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Schreuder; Dordrecht (Pauluskerk, Nassauweg) 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 en 19.00 uur leesdienst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 17.00 uur ds. Hoogerland; Enter 15.00 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. M. Karens; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30 uur, 14.00 en 18.00 uur ds. Schipper; 's-Gravenzande 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. Driessen; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Bakker; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.00 uur ds. Visscher; Hoogeveen 19.00 uur ds. Bakker; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Kleppe; Kapelle-Biezeling 9.30 uur en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Krabbendijke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Mijnders en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Van Dijk; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur ds. Schipper; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 19.00 uur ds. Schot; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. P. Blok; Mijdrecht 19.00 uur ds. Beens; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. De Wit; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Tanis; Nieuwerkerk Zld 9.00 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 14.30 uur ds. L. Blok; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Oudemirdum 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Hoogerland; Poederoyen 14.30 uur ds. Melis; Poortugaal 9.30 en 15.30 uur stud. Van Manen; Rhenen (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) 12.00 en 18.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 14.30 uur ds. Van Krimpen; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. Baaijens; Rijssen-Noord 9.30 en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels en 18.30 uur (H.D.) ds. Mol; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 uur ds. De Heer; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Zippo; Sint Annaland 9.00 en 14.00 uur

ds. C. Harinck; Soest 15.00 uur ds. W. Harinck; Spijkenisse 19.00 uur ds. Silfhout; Stolwijk 19.00 uur ds. Schipper; Terneuzen 15.30 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 uur en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 9.30 uur ds. Veenendaal; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 15.30 uur ds. Beens; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. F. Mulder; Vlaardingen 18.30 uur stud. Van Manen; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 18.30 uur ds. C. Harinck; Waarde 9.30 uur en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 18.00 uur ds. De Heer; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 14.30 uur ds. De Wit; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. G. Pater.

DINSDAG 23 NOVEMBER 2004

Dirksland 19.30 uur ds. Van Ekeveld (voor de zending); Middelharnis 19.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Meeuse.

WOENSDAG 24 NOVEMBER 2004 (DANKDAG)

Aagtekerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur ds. Neele; Borsselle 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hogchem; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Moens; 's Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Haarlem 14.30 en 19.30 uur ds. Van der Net; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis; Kortgene (in Hervormde Kerk) 10.00 uur ds. Silfhout en 14.30 en 18.30 uur ds. Brugge; Krabbendijke 9.30 uur ds. Verschuure en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Meliskerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur ds. M. Karens; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 19.00 uur ds. De Heer; Naaldwijk 15.00 en 19.45 uur ds. Driessen; Nieuwdorp 9.30 uur ds. De Wit, 14.00 uur ds. Bac en 18.30 uur stud. Van Belzen; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. Meeuse; Oostkapelle 9.30 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Opperdoes 15.00 en 19.30 uur ds. Hoogerland; Rilland-Bath 14.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. Hofman; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Wolphaartsdijk 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Mondria; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst.

WOENSDAG 24 NOVEMBER 2004

Brakel 19.30 uur ds. P. Mulder; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven (Bijbellezing); Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Leiderdorp 19.30 uur ds. Hakvoort; Meeuwen 19.30 uur ds. Clements (voor de zending); Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Schreuder; Veenendaal 19.30 uur ds. Van Dieren; Westzaan 19.30 uur ds. Van Krimpen; Zaandam 19.30 uur ds. Schot.

DONDERDAG 25 NOVEMBER 2004

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (Bijbellezing); Hoofddorp 19.30 uur ds. Mondria; Leerdam 19.30 uur ds. Melis; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden (dankdag); Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. L. Blok; Terneuzen 15.00 en 19.30 uur ds. Van Gelder (dankdag); Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Van der Net;

VRIJDAG 26 NOVEMBER 2004

Emmeloord 14.00 uur ds. Kleppe (huw.bev.); Hardinxveld-Giessendam 15.15 uur ds. Veenendaal (huw.bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-1 te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Vacant; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Zondag 21 november: 9.30 uur en 16.00 uur evang. Joh. Witte.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

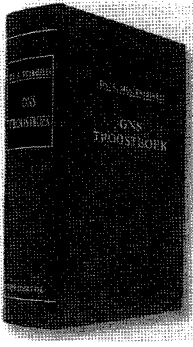
Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

BOEKHANDEL RITMEESTER

D.V. DECEMBER 2004
verschijnt
Ons troostboek
Ds. A. MOERKERKEN

± 720 blz.
gebonden
prijs:
ca. € 54,50

*Franco
verzending!*

Een eenvoudige en
praktische verklaring van
de 52 Zondagen.
Geschikt voor leesdiensten
en persoonlijk gebruik.

BOEKHANDEL RITMEESTER
Tolstraat 34, 4231 BC Meerkerk
Tel 0183-351108

Ook gevestigd in Gorinchem
en Boven-Hardinxveld
boekhandelritmeester@wanadoo.nl

Te huur: **5-pers. vak.huisje** op "De
Hofstee" te **Nunspeet**. Hele najaar,
Kerst en jaarwisseling nog vrij! tel.
0341-257041/06-12237982

**KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED**

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
**Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn**

**Stolk
orgels**

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwkerk a/d Ussel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

De Valk/Lunteren goed verz. gezell-
ig ingerichte **vak.woning**, rustig
gel., dicht bij bos, (alles begane
grond) 0318-461624.

**Te koop: voll. gemeub. 5-pers.
vak.huisje** op "De Hofstee" te
Nunspeet. tel. 0341-257041/
06-12237982

 Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streppantalons ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:

Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 / 033-2778068

Op afspraak ook Service aan huis!
M 06 5321 5334

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven
wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het
fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens

Zandee & de Kuijper

Goes: Ronde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

begrafenisverzorging

T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Nu intekenen!!

Jacobus Durham

Verklaring over de openbaring van Johannes

*Dit standaardwerk zal D.V. december 2004 verschijnen in 3 forse delen. Het
geheel is overgezet in de huidige spelling vanuit de eerste druk in de Nederlandse
vertaling van 1745 door Dhr. J.A. Bunt.*

Inhoud:

- Deel 1: Voorwoorden en inleidingen en verklaring van de hoofdstukken 1 t/m 10.
Deel 2: Verklaring van de hoofdstukken 11 t/m 22 en een korte schets van de
schakel van het gehele Boek der Openbaring van Johannes.
Deel 3: Enige Godgeleerde verhandelingen, dienende tot verklaring, verdedi-
ging en bevestiging van veel gewichtige heilige waarheden die voor-
komen in het Boek der Openbaring van Johannes. Verder staan in dit
deel verschillende verhandelingen o.a. over de bekering, de natuur en
het onderscheid tussen de zaligmakende en de algemene genade, de
uitbreiding der verdienste van Christus en of deze een voldoening is
voor alle mensen.
Tenslotte treft u een register aan met de voornaamste waarheden in
het gehele werk.

Totaal ca. 1680 pag. Intekenprijs tot 1-1-2005 € 135,00

Daarna wordt de prijs € 149,50

Boekhandel R. van der Meijden

Nedereindsestraat 7 - 4041 XE Kesteren

Tel. 0488-482226 (Bgg. 0488-482134)

's Maandags gesloten

Veel jongeren weten dat op het Bondscentrum in Woerden tal van activiteiten georganiseerd worden voor jongeren en leidinggevendenden in onze gemeenten. Om al dat werk te kunnen doen, hebben we een enthousiast team van medewerkers nodig. In verband met een vacature vanwege zwangerschap van één van de huidige collega's zijn we per 1 januari a.s. op zoek naar een gemotiveerde

Secretariatsmedewerk(st)er

Om alle activiteiten goed te laten verlopen, verzorg je met twee collega's een aantal omschreven taken, waarbij in jouw takenpakket het zwaartepunt ligt op het verwerken van financiële gegevens, registratie van donateurs en de ondersteuning van het zomerkampwerk. Je bent breed inzetbaar, actief betrokken bij de organisatie van landelijke jeugdwerkactiviteiten en de begeleiding van voorlichtingactiviteiten. Uiteraard zorg je voor de afwerking van telefonische contacten.

Functie-eisen

Heb je interesse voor deze functie? We kijken uit naar een enthousiaste collega met een Havo- en/of mbo-opleiding. Kennis van Microsoft Office, waaronder Word en Excel is gewenst. Betrokkenheid bij het kerkelijk jeugdwerk spreekt vanzelf. Je hebt een flexibele werkinstelling en je bent bereid om voor belangrijke jeugdwerkactiviteiten je ook buiten kantoor in te zetten. Je bent (doop)lid van de Gereformeerde Gemeenten.

Arbeidsvoorwaarden

Voor werkers bij de Jeugdbond gelden de arbeidsvoorwaarden, zoals deze zijn geregeld in de CAO Welzijnswerk.

Sollicitatieprocedure

Belangstelling voor deze functie? Stuur je sollicitatiebrief met curriculum vitae uiterlijk vóór 30 november a.s., aan het bestuur van de Jeugdbond, t.a.v. de heer J.H. Mauritz, Postbus 79, 3440 AB Woerden.

Bel voor inlichtingen 0348 - 489930 (overdag) of 0348 - 401978 ('s avonds).

Begravenisverzorging Kina

Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

Nieuw project

Stichting China

Stichting China is gestart met vertaling van de **Commentaren van Calvijn**

Een noodzakelijk project!

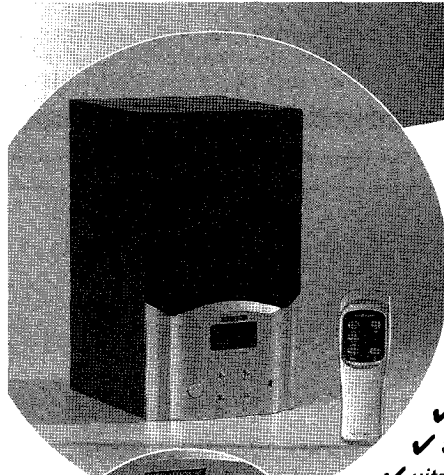
De Chinese huisgemeenten nu ook in de voetsporen van Calvijn, laat de Muur geen belemmering zijn!

Steun de vervolgd kerk in China en maak een gift over op

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
tel. 0318-510.320 • e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl

WESOTRONIC

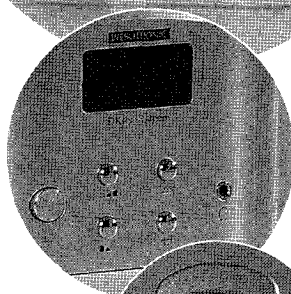
Wesotronic introduceert DE OPLOSSING voor kerktelefonie:

Het DKtel systeem

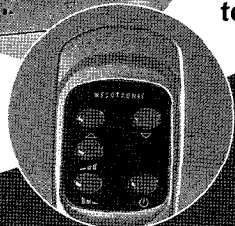
(Draadloze Kerktelefoon via de ether)

De belangrijkste voordelen zijn:

- ✓ geen telefoonkosten / internetaansluiting
- ✓ aanmerkelijk goedkoper dan andere systemen
- ✓ uitstekende geluidskwaliteit
- ✓ eenvoudig en flexibel in gebruik

Het Agentschap Telecom heeft officieel toestemming verleend om het DKtel systeem per 1 januari 2005 in gebruik te nemen!

Wesotronic B.V.
Nunspeet, Barendrecht
Telefoon 0341 - 271000
www.wesotronic.nl

In samenwerking met sIKN

Voor de KERST

GRATIS

Samenvatting
digitale
kerstverhalen

NIEUWE KERSTVERHALEN

De tijd van Kerst nadert. Velen zoeken weer een geschikt verhaal om voor te lezen of om na te vertellen. Vraag nu per mail onze nieuwe set van 7 digitale kerstverhalen voor € 5,00 aan. Verhalen van o.a. André Boeder, Loura vd Berge-Goudzwaard, Q.J. Dorst en S. van Koeveringe. **Ook verhalen van 2002 en 2003 nog verkrijgbaar!**

Mail naar: ramshoorn@zeelandnet.nl
Samenvatting verhalen gratis verkrijgbaar!

HET WONDER VAN KERST 2

Verhalen en gedichten voor alle leeftijden door MH Karels-Meeuse, A. Vogelaar- van Amersfoort, ds. WJ Karels, ds. CJ Meeuse, Chr. de Priester e.a.
€ 14,75

REDDENDE LIEFDE

Ontroerende verhalen en gedichten

Nu € 5
Ds. D.J. Budding

DE MOOISTE KERSTVERHALEN

Kerstverhalen cassettes. De kinderen luisteren er het hele jaar graag naar! A. Vogelaar- van Amersfoort. Ds. D.J. Budding e.a. € 6,81 per MC

**Boekhandel/Uitgeverij
'de Ramshoorn'**

Lange Vorststraat 21, Goes

ramshoorn@zeelandnet.nl

Tel: 0113-221909

's avonds: 0113-230340

**OOK VERKRIJGBAAR
BIJ UW BOEKHANDEL**

Najaarsactie SEZ

Actiedoelen:

Aanpassing kerk Mataró, Spanje
Lectuur + verzendkosten Cuba (restant)

Betaalt u mee?

Giro 95200

Bank 3019.57.363

t.n.v. SEZ te
Streefkerk

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. en fax 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43
E-mail: SEZ@klicksafe.nl

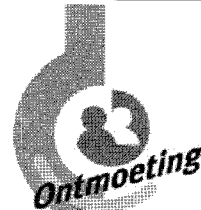
De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.), de Herst. Herv. Kerk, de Chr. Geref. Kerken, de Geref. Gemeenten, de Geref. Gemeenten in Ned. en de Oud Geref. Gemeenten.

Wonen in een bushokje...

Dirk, 57 jaar, woonde maandenlang in een bushokje in Ede, omdat de wachttijd voor een éenkamerflat twee jaar is en hij geen urgentiegeval was...

Ontmoeting gaat daarom een project opstarten in de Gelderse Vallei.

Zonder uw hulp kunnen wij mensen als Dirk niet helpen! Maak daarom uw gift over op ons bank- of gironummer!
Alvast hartelijk dank!

Ontmoeting biedt, op basis van christelijke naastenliefde, professionele hulp aan dak- en thuislozen, uitgaande van de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

Centraal Bureau
Postbus 25110
3001 HC Rotterdam
tel: 010 - 425 76 77
info@ontmoeting.org
www.ontmoeting.org
Postbank 2600356
Rabobank 3876.69.140

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
 600 zorgverleners staan voor u klaar!
 Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
 wijkzorg, gespecialiseerde
 verzorging, verpleging,
 (huishoudelijke) verzorging:
 0342 - 42 23 24.
 Of wordt zelf RST Zorgverlener!
 Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
 info@rstzorg.nl.

Identiteit
 Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzealaan 27-a • Postbus 154
 3770 AD Barneveld • Fax: (0342) 42 25 50
 www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

**Collectebonnen
 machinaal tellen?**
 vraag demo en/of referentie
 0548-515415

Oosterend - Texel
Bungalowpark "De Verrassing"
 Bel voor informatie 0222 31 83 91

Kies nu een Bijbels dagboek voor het komende jaar!

DAGBOEKEN VOOR JONGEREN

Jan van Reenen
Ook voor mij?
 Bijbels dagboek voor jongeren

Dit dagboek heet *Ook voor mij?*, omdat het erom
 gaat of jij de Heere Jezus kent.

€ 15,90 Pap.

W. à Brakel
Jouw ReisGids
 Dagboek voor jongeren aan de hand van Brakels
 Redelijke Godsdienst

Een waardevolle gids voor ieders levensreis!

€ 17,50 Pap.

DAGBOEK VOOR VOLWASSENEN

Wulfert Floor
Uit het zaaivast
 Bijbels dagboek

Uit zijn *Eenvoudige Oefeningen* werd dit Bijbels
 dagboek samengesteld.

€ 19,90 Geb.

BIOGRAFIE

A. Otten en L. Vogelaar
Vijf broden en twee visjes
 Uit het leven van oefenaar L. Wijting

L. Wijting werd als oefenaar toegelaten tot de Gere-
 formeerde Gemeenten, hoewel het oefenaarschap
 daar officieel allang was afgeschaft. In dit boek
 wordt zijn levensweg van stap tot stap gevolgd.

€ 22,50 Geill. Geb. 191 pag.

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
 3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal,
 Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

Reist u naar **Zuidelijk Afrika** voor zaken,
 vakantie of privé? **Umfula Tours** helpt u
 graag met uw programma, reis, verblijfs-
 beplanning en uitvoering.

tel 0027 11 706 4809
 fax 0027 11 463 6810
 e-mail wybe@umfulatours.com

Verschenen:
De oude schoolmatres en haar vrienden
 Tijdens de geloofsvervolgung met de Afscheiding van 1834

Na vele jaren verschijnt dit boek opnieuw, nu sterk uitgebreid met veel historische gegevens en foto's.
 Op boeiende wijze wordt beschreven, wat in die tijd gebeurde in gezinnen en op bijeenkomsten. In het
 gezin van Van Brienen was het niet altijd vrede; de 18-jarige dochter, verzette zich fel tegen haar jon-
 gere broer Eldert, een vurig voorstander van de zuivere leer. Haar vijandschap werd gebroken bij zijn
 sterfbed.

De samenkomsten werden ruw verstoord, maar een spion werd in het hart gegrepen. Men mocht daar-
 bij met niet meer dan 20 personen bijeen komen. Als straf kregen ze soms inkwartiering van soldaten,
 of gevangenisstraf. De Geest des Heeren werkte toen vooral door middel van jonge predikanten, onder
 jong en oud, die zich geheel overgaven om vervolging en smaad te lijden. Van kerkelijke goederen wer-
 den zij dikwijls beroofd, maar niet zonder verwachting. 185 pagina's.

€ 9.75

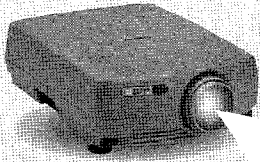
Herdrukken van: Jonge Zangers (deel 1 t/m 5)
 Het levenseinde van 24 jonge mensen wordt op een indrukwekkende wijze beschreven.
 Hier is een blijvende vraag naar, van jong en oud. Per deel **€ 9.75**

De stem van de tortelduif (3^e druk)
 Het leven van Plonia Biemond
 (Destijds door ds. G.H. Kersten sterk aanbevolen.) **€ 11.25**

In de kloof van de steenrots
 Gods leidingen met Maria Wilhelmina Kamphuis.
 Veel strijd en overvloedig genade! **€ 9.75**

Gods kinderen weer onder een dienende macht?
 Zielenraadsels opgelost door W. Huntington.
 Een gelovige in dienstbaarheid en een ongelovige in vrijheid **€ 4.75**

**Bestellen bij de boekhandel of bij:
 Uitgeverij 'MIDDELBURG'**
 't Zanddorp 2 4335 AJ Middelburg (0118 625472)

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

- *Nederland en de geestelijke nood van onze naaste*
- *Het werk van onze evangelisten*
- *Noodzaak van evangelisatie*

DIA-PRESENTATIE EVANGELISATIEWERK

Voorlichter dhr. C.W. van Haften: 0341-253588

Te koop gevraagd: THEOLOGISCHE EN AANVERWANTE BOEKEN.

Antiquariaat Den Hertog/G.J. Zwoferink, tel. zaak: 030-634 66 81

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta**, Canada, omgeving van Lethbridge.

Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken.

Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

Begrafnis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

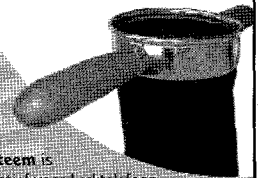
Te koop: **goed onderhouden** red cederhouten **CHALET** in bosrijke omgeving nabij Garderen op rustig park. Prijs n.o.t.k. 0341-253981

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkebijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

**Kerktelefoon
onbetaalbaar?**

Het Kerk Inluister Systeem is een onafhankelijk alternatief voor kerktelefoon. Eenvoudig, flexibel en vooral: **betaalbaar**. Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

ZOJUIST VERSCHENEN:

DIE HIER BEDRUKT MET TRANEN ZAAIT

L. Vogelaar

Die hier bedrukt met tranen zaait

Leven en werk van Ds. J. Vreugdenhil

Drie jaar was ds. J. Vreugdenhil predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerk toen hij overstapte naar de Gereformeerde Gemeenten. Voor de buitenwacht kwam die stap nogal onverwacht, maar er was een jarenlange worsteling aan voorafgegaan. Ook huiselijke tegenspoed en geestelijke aanvechtingen bleven de predikant niet bespaard.

Deze levensbeschrijving verschijnt 125 jaar na het geboortjaar van ds. Vreugdenhil. Ruim een kwart eeuw mocht hij in Gods Koninkrijk werkzaam zijn. In dit boek is zowel zijn persoonlijk leven als zijn kerkelijke arbeid beschreven.

geestelijke strijd en vertroosting, verliezen die hij in zijn gezin leed, de kerkelijke overstap, de plaats die ds. Vreugdenhil kreeg in de Gereformeerde Gemeenten, het vele werk dat hij met name in Zeeland en het hoge noorden mocht doen.

In het leven van ds. Vreugdenhil werd waar wat hij zelf dichtte:

*Nu is mijn weg geen droef geweest.
Mijn God verandert niet. (...)
De Heere helpt er mij doorheen,
Deed smaken mij de zaligheid.*

Geb. 288 blz.

19.90

BLAAST DE BAZUIN

L. Vogelaar

Een bundel levensschetsen van voorgangers uit de Gereformeerde Gemeenten, met zeer veel gegevens en foto's die niet eerder gepubliceerd zijn.

Het pionierswerk van de eerste twee evangelisten wordt gevolgd aan de hand van hun boeiende verslagen en dagboeken.

In oude classisnotulen trof de auteur een onbekend deel van het levensverhaal van oefenaar M. Remijn aan.

Ds. A. van der Horst was slechts tien maanden predikant in de Gereformeerde Gemeenten. Waar is hij nadien gebleven? In Amerika is het spoor teruggevonden.

Een groot aantal gebeurtenissen uit het leven van ds. L. Kieboom is in dit boek voor het eerst op schrift gesteld.

Het laatste hoofdstuk bestaat grotendeels uit het interview dat ds. J.C. van Ravenswaay bij zijn 55-jarig ambtsjubileum werd afgenomen.

Geb. 235 blz.

18.50

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

verkrijgbaar bij de boekhandel